

בשבילי ההלכה

טיול בין הטיפ(ים)ות

הטיפ הראשון: קוביית הלכה

קוביית משחק גדולה מחומר קשיח שבכל אחת מפאותיה מודבק צמדן (סקוטש) ואפשר בכל נושא לימוד להצמיד לו קטגוריות אחרות.

הקובייה בשירות גדרי ההלכה

- נחתוך מחומר קשיח שישה מרובעים בגודל פאות הקובייה.
- על כל ריבוע נרשום את אחת מגדרי ההלכה: 'מי', 'מתי', 'איך', 'כמה', 'היכן', וכן סימן שאלה.
- נדביק בצד האחורי של כל מרובע צמדן (סקוטש) ונצמיד אותם לקובייה.
- הקובייה מוכנה לשימוש!

הצעות לפעילויות בעזרת הקובייה

א. בפתחת נושא חדש

לאחר פתיחה והצגת נושא הלימוד, נזמין את התלמידים להעלות שאלות הקשורות לנושא. כל תלמיד שיזרוק את הקובייה, יצטרך לחבר שאלה המתחילה במילה שקיבל. אם הקובייה מראה סימן שאלה, יכול התלמיד לבחור בעצמו את מילת השאלה. בדרך זו מתקבלת מניפת שאלות שממנה יתקדם השיעור. אפשר לבקש מהתלמידים לשער היכן נמצאות בספר 'הליכות והלכות' התשובות לשאלותיהם, לפי כותרות המשנה.

דוגמה: בפתחת לימוד 'קריאת שמע', השאלות שיעלו התלמידים יהיו: מתי צריך לקרוא קריאת שמע; מי מחויב בקריאת שמע; איך יש לומר קריאת שמע; כמה פעמים ביום אומרים קריאת שמע; וכדומה.

ב. במהלך הקניית הנושא

- כאשר עוסקים בסעיף מסוים נבקש מהתלמידים להטיל את הקובייה, ולברר אם הסעיף עונה על השאלה שהתקבלה. אם לא, לחשוב על איזו שאלה הוא עונה.
- לאחר הצגת מקרה הלכתי מסוים נטיל את הקובייה והתלמידים יענו האם האירוע מתאים לשאלה שהתקבלה. אם לא, הם יאמרו לאיזו מילת שאלה הוא מתאים.
- נטיל קובייה ונבקש מהתלמידים לחבר מקרה הלכתי הקשור לשאלה; או לחפש בפרק סעיף העוסק בשאלה זו.

ג. בסיום נושא הלימוד:

- נטיל את הקובייה ונחבר שאלה מושכלת למילת השאלה (למשל, עד מתי מותר לקרוא קריאת שמע? אם לא קרא בזמן, עד מתי מותר לקרוא בדיעבד?).
- נחבר שאלות שונות ונבקש מהתלמידים לקשר אותן למילת השאלה הנכונה (לדוגמה, באילו מילים צריכים לדקדק באמירת קריאת שמע? מה צריך לכוון בעת אמירת 'שמע ישראל'? התלמידים צריכים לאתר את מילת השאלה: 'איך').
- נחלק לתלמידים תשובות ונטיל את הקובייה. תלמיד שאצלו נמצאת התשובה המתאימה יצביע.

הערה: את השאלות יכולים התלמידים לשאול באמצעות הדמות 'דן הידען'. נציע לתלמידים: מי רוצה להיות דן ידען ולענות או לחבר שאלה? התלמיד שיתנדב להחזיק את דמות דן הידען ישאל או יענה על השאלות.